

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/6/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4217219555
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4217219555.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobkyne: U. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom N., B. XXX, proti žalovanej: U. M. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., T. XX/X, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Komárno zo dňa 10. 06. 2020, č. k. 15C/63/2017-80, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zastavil konanie a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou, doručenou dňa 28. 08. 2017, domáhala zrušenia znaleckého posudku č. 5/2016 zo dňa 19. 04. 2016, ktorý žalovaná vypracovala ako znalkyňa z odboru psychológia a v tomto ju účelovo vykreslila, nesprávne uviedla, že je pod vplyvom manžela a to na základe nereálnych skutočností, neberúc do úvahy fakty. Žalobu doplnila podaním zo dňa 12. 10. 2017, v ktorom uviedla, že sa ňou domáha ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) za neoprávnený zásah zo strany žalovanej do jej súkromia a rodinného života a zadosťučinenia vo forme verejného ospravedlnenia sa. Zistil, že na Okresnom súde Komárno bolo vedené pod sp. zn. 16C/39/2017 konanie o žalobe žalobkyne proti žalovanej, ktorou sa domáhala voči žalovanej ochrany osobnosti z dôvodu, že znalecké posudky vypracované žalovanou na jej osobu sú nepravdivé a spôsobili jej ujmu na osobnostných právach, preto žiadala, aby súd uložil žalovanej povinnosť listom zaslaným žalobkyňi ospravedlniť sa za výroky o jej psychickom stave, ktoré sú obsiahnuté v znaleckých posudkoch č. 5/2014 a č. 5/2016 vypracovaných žalovanou pre účely trestného konania, pretože boli založené na nepravdivých a neoverených skutočnostiach. V predmetnom konaní súd dňa 26. 11. 2018 vydal rozsudok, ktorým žalobu zamietol a žalovanej priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok nadobudol právoplatnosť, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/56/2019-177, právoplatnosť dňa 20. 06. 2019.

3. Právne svoje rozhodnutie oprel o ust. § 159 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a argumentoval, že medzi tzv. negatívne procesné podmienky sa zaraďuje prekážka litispendencie. Prekážka začatého konania vyjadruje, že o tom istom predmete a medzi tými istými osobami nemôže byť konanie začaté na tom istom alebo inom súde. Rozhodujúcim okamihom na posúdenie prekážky litispendencie je stav v čase začatia konania. Prekážka litispendencie predstavuje neodstrániteľnú vadu konania vo vzťahu k neskôr začatému konaniu a vedie vždy k zastaveniu konania, na ktorú musí súd prihliadať v ktoromkoľvek štádiu konania. Dospel k záveru, že existuje dôvod na zastavenie konania pre prekážku litispendencie z dôvodu, že žalobkyňa sa v tomto konaní domáha voči

žalovanej ochrany osobnosti, pričom zo spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. 16C/39/2017 vyplýva, že rovnakého nároku sa žalobkyňa domáhala aj v uvedenom konaní žalobou zo dňa 21. 04. 2017 a z oboch žalôb je zrejma tak totožnosť strán sporu, ako aj totožnosť predmetu sporu. Postupujúc v zmysle § 159 CSP preto pre prekážku litispendencie zastavil teraz prebiehajúce konanie, ktoré sa začalo dňa 28. 08. 2017, a teda neskôr ako konanie sp. zn. 16C/39/2017, ktoré sa začalo dňa 21. 04. 2017. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 256 ods. 1 CSP dôvodiac, že žalobkyňa zavinila zastavenie konania, keďže podala obsahovo totožnú žalobu druhýkrát, preto priznal nárok na 100 % náhradu trov konania procesne úspešnej žalovanej.

4. Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa odvolanie domáhajúc sa ním jeho zrušenia a priznania jej nároku na náhradu trov konania. Uviedla, že vyhlásená litispendencia znamená obchádzanie práva účastníka. Zvýraznila, že z judikatúry vyplýva, že ku generálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav vecí použije ústavne súhlasná interpretácia, poukazujúc na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 77/02. Mala za to, že výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku úmyselne zmaril prístup k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha. V tejto súvislosti citovala viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Dôvodila, že subjektívny názor žalovanej a zamlčanie skutočností v konečnom dôsledku znamenajú nezákonný útok na dôstojnosť podľa článku 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky alebo článku 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky. Tvrdila, že znalkyňa zasiahla do jej cti a dôstojnosti, zámerne vytvárala a prekrútila skutočnosti ohľadom ich rodiny, ktoré s realitou nemajú nič spoločné a sú klamstvami. Nestotožnila sa s odmietnutím žaloby z dôvodu litispendencie, pretože žaloba dodnes nie je vyriešená a stále je v stave neistoty pre platnosť klamstva v nezákonnom a svojvoľnom znaleckom posudku, pričom v danom prípade možno hovoriť aj o odňatí práva na spravodlivý súdny proces. Domáhala sa navrátenia do pôvodného stavu pred porušením, teda že žalovaná je povinná svoj násilný neželaný vstup do jej rodinného a súkromného života odstrániť a zámerne vytvorené nezmysly verejne pred súdom napraviť. V závere uviedla, že napadnuté uznesenie obchádza jej základné práva a slobody a zvýraznila, že daný stav nie je rovný, ani podobný s konaním vedeným na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 16C/39/2017, keďže v tomto konaní má žalovaná odstrániť vady a negatívne vplyvy útokov, ktoré pôsobia na ich súkromný a rodinný život.

5. Žalovaná vo svojom vyjadrení na odvolanie žalobkyne uviedla, že jej argumentáciu považuje za irelevantnú, zotrvala na svojich doterajších tvrdeniach a napadnuté uznesenie navrhla ako vecne správne potvrdiť.

6. Žalobkyňa v replike uviedla, že žalovaná sa stáva vo veci nekritickou, pretože poznatky na jej osobu v trestnom konaní spracovala maximálne osobne a vopred navrhnutým spôsobom. Zdôraznila, že ochrana osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ jasne definuje, čo sa považuje za nezákonný zásah. Uviedla, že žalovaná ako znalkyňa zapiera a popiera tieto skutočnosti, pretože ich priznaním by si privodila trestné stíhanie. Tvrdila, že žalovaná klame a zavádzala v trestnom konaní o neexistujúcom týraní, teda pomohla orgánom činným v trestnom konaní potvrdiť lži a bola pozitívne motivovaná vytvoriť falošný obraz na jej spoločný život. Žiadala zrušiť napadnuté uznesenie, nakoľko postup súdu má zatiaľ znaky denegatio iustitiae.

7. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) po zistení, že odvolanie podala v stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

8. V danej veci predmetom konania je žaloba žalobkyne v spojení s jej doplnkom, ktorou sa domáha ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) za neoprávnený zásah žalovanej do jej súkromia a rodinného života a poskytnutia primeraného zadošťačenia vo forme písomného ospravedlnenia sa. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením konanie vo veci zastavil pre existenciu neodstrániteľnej procesnej podmienky konania, ktorú vzhliadol v tom, že na Okresnom súde Komárno prebieha o tom istom spore iné konanie vedené pod sp. zn. 16C/39/2017, ktoré sa začalo už skôr dňa 21.04.2017.

9. Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len procesné podmienky).

10. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 2 CSP).

11. Aby súd mohol autoritatívne rozhodnúť vo veci samej, musia byť splnené základné procesné predpoklady, ktoré predstavujú procesné podmienky, keďže ich nedostatok spôsobuje tzv. vadu konania. Pokiaľ nie sú tieto splnené, nemôže dôjsť k poskytnutiu súdnej ochrany ohrozeným alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu článku 1 CSP. Súd je tak povinný skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu konania ex officio, a ak zistí nedostatok procesnej podmienky, postupuje v konaní v závislosti od toho, či ide o odstrániteľný alebo neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak zistí, že ide o neodstrániteľnú vadu konania, musí uznesením konanie zastaviť. Okrem iných k neodstrániteľným podmienkam konania právna teória zaraďuje i tzv. negatívne procesné podmienky, ktoré predstavujú prekážka rozhodnutej veci (rei iudicatae) vymedzená v § 230 CSP a prekážka skôr začatého konania (litispendencie) upravená v § 159 CSP.

12. Podľa § 159 CSP začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

13. Podľa § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

14. Vychádzajúc zo zhora citovaných zákonných ustanovení, prekážka litispendencie vyjadruje, že o tom istom predmete a medzi tými istými osobami nemôže prebiehať iné konanie na tom istom alebo inom súde, pričom rozhodujúcim okamihom pre posúdenie tejto prekážky je stav v čase začatia konania. Prekážka veci rozhodnutej (res iudicatae) upravená v ustanovení § 230 CSP vychádza zo zásady ne bis in idem (nikdy nie dvakrát o tej istej veci) a znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. V oboch prípadoch ide o neodstrániteľné vady konania a ich existencia, na ktorú súd musí prihliadať z úradnej povinnosti v ktoromkoľvek štádiu konania bez ďalšieho vždy má za následok zastavenie konania. Pre obe tieto prekážky platí, že nastávajú vtedy, ak ide o totožnosť sporu, ktorá je daná dvomi kritériami a to: totožnosťou predmetu sporu a totožnosťou strán sporu. Znamená to, že o tú istú vec ide vtedy, keď v konaní ide o ten istý nárok alebo stav, ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Z hľadiska totožnosti osôb nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného a naopak) a na totožnosť osôb právna teória i prax usudzuje tiež v prípadoch právneho nástupníctva osôb vystupujúcich či už na jednej alebo i na oboch stranách sporu. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je však významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania, naproti tomu je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

15. V posudzovanom prípade obsah spisu bezpochyby dokladá, že žalobkyňa si žalobou v spojení s jej dodatkami uplatňuje nárok z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ za neoprávnený zásah žalovanej do jej súkromia a rodinného života formou písomného ospravedlnenia a to listom adresovaným žalobkyni, v ktorom by sa ospravedlnila za výroky o psychickom stave žalobkyne obsiahnuté v znaleckých posudkoch č. 5/2014 a č. 5/2016, vypracovaných žalovanou pre účely trestného konania z dôvodu, že boli založené na nepravdivých a neoverených skutočnostiach. Zo spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. 16C/39/2017 vyplýva, že predmetom konania bola žaloba žalobkyne, doručená súdu dňa 21. 04. 2017 v spojení s jej dodatkami, ktorou sa voči totožnej žalovanej domáhala ochrany osobnosti listom, v ktorom by sa jej ospravedlnila za výroky o jej psychickom stave obsiahnuté v znaleckých posudkoch č. 5/2014 a č. 5/2016, vypracovaných žalovanou pre účely trestného konania, pretože boli založené na nepravdivých a neoverených skutočnostiach. Okresný súd Komárno rozsudkom zo dňa 26. 11. 2018 č. k. 16C/39/2017-138 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/56/2019-177 zo dňa 29. 03. 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20. 06. 2019, žalobu zamietol.

16. S ohľadom na tieto zistenia niet tak pochýb, že v tomto konaní má byť prejednávaná tá istá vec, o ktorej už bolo prv právoplatne rozhodnuté. Je tomu tak za situácie, že preukázateľne sa týka totožných strán sporu, ktoré boli účastníkmi konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 16C/39/2017, rovnakého nároku, ktorý si žalobkyňa voči žalovanej uplatnila i v predchádzajúcom

konaní a ktorý vyvodzovala z rovnakých skutkových okolností, spočívajúcich v uvedení klamlivých a nepravdivých údajov a posúdenia žalobkyne znaleckými posudkami č. 5/2014 a č. 5/2016, ktoré vypracovala žalovaná ako znalkyňa z odboru psychológie, odvetvie poradenská psychológia a klinická psychológia dospelých v trestnom konaní, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 11T/66/2014. Pri skúmaní procesných podmienok tak odvolací súd dospel k záveru o existencii nedostatku procesnej podmienky konania, spôsobenej prekážkou právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata), ktorý nedostatok nemožno odstrániť, čoho dôsledkom musí byť zastavenie konania v intenciách § 161 ods. 2 CSP. Pokiaľ však súd prvej inštancie konanie zastavil pre prekážku litispendencie, vec síce nesprávne právne posúdil, ale jeho rozhodnutie je vo výroku vecne správne, i keď z iných právnych dôvodov.

17. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

18. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, i keď v zásade jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol ako procesne úspešnej strane sporu. Učinil tak v súlade s článkom 17 základných princípov Civilného sporového poriadku zakotvujúcich procesnú ekonomiu, keď podľa obsahu spisu žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).